

Wetsvoorstel "Wet herziening partneralimentatie"

Kamerleden Van Oosten, Recourt en Swinkels hebben op 19 juni 2015 een wetsvoorstel (34.231) met betrekking tot de herziening van het partneralimentatiestelsel ingediend (https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20150619/voorstel_van_wet/document3/f=/vjuwirp4v8yf.pdf). Uitgangspunt daarbij is de contractsvrijheid van partijen. Al op het moment van de huwelijkssluiting zouden afspraken met elkaar gemaakt kunnen en mogen worden over het al dan niet afzien van partneralimentatie na echtscheiding. Op dit moment kan de alimentatieplicht nog niet voor of tijdens het huwelijk bij huwelijkse voorwaarden worden uitgesloten.

Ook de grondslag waarop de partneralimentatie op dit moment berust, de lotsverbondenheid tussen (ex-) echtgenoten, wordt in het wetsvoorstel losgelaten. Het recht op partneralimentatie ontstaat in het wetsvoorstel pas als er, als gevolg van keuzes die partijen tijdens het huwelijk gemaakt hebben, sprake is van verlies van verdien capaciteit bij een van de partners omdat een achterstand is ontstaan op de arbeidsmarkt. Uitgangspunt is daarbij terugkeer naar de arbeidsmarkt zodat ieder van de gewezen echtgenoten in zijn of haar eigen levensonderhoud kan voorzien. Dit met uitzondering van de situatie waarbij er nog de zorg is voor een kind jonger dan 12 jaar. Dat hangt samen met een wijziging in de manier waarop de hoogte van de alimentatie berekend zou moeten worden. In het wetsvoorstel wordt het huidige criterium van de behoefteigheid geschrapt. Op basis van de verdien capaciteit van de alimentatiegerechtigde zou in de toekomst de hoogte van de alimentatie bepaald moeten worden. Tot slot kiezen de initiatiefnemers er voor om de 'standaard' duur van de alimentatieverplichting te verkorten tot vijf jaar in plaats van de huidige twaalf jaar, uiteraard met daarop een aantal uitzonderingen.

In alle wetsvoorstellen die de afgelopen jaren zijn ingediend is de duurbepanking een steeds terugkerend thema. Maar ook onder het huidige systeem biedt de wet al mogelijkheden om een alimentatietermijn van korter dan 12 jaar vast te (laten) stellen. Hierin is een belangrijke rol voor de advocaat weggelegd. Een advocaat is afhankelijk van de informatie die de cliënt verstrekt. Een advocaat kan feiten en omstandigheden kleuren en in een bepaald kader plaatsen maar niet verzinnen. Overigens is ook nu het uitgangspunt dat iedereen in zijn eigen levensonderhoud dient te voorzien. Alimentatie is geen recht waar zonder meer aanspraak op gemaakt kan worden.

Wat is er nu al mogelijk? Ten eerste kan de alimentatieduur op grond van artikel 1:157 lid 3 BW verkort worden. De wetgever heeft de rechter in dat artikel de bevoegdheid gegeven een alimentatie toe te kennen onder vaststelling van voorwaarden en van een termijn. Met het verstrijken van deze termijn komt een definitief einde aan de alimentatieplicht. Indien geen termijn wordt vastgesteld eindigt de verplichting tot het betalen van partneralimentatie van rechtswege na het verstrekken van een termijn van 12 jaar. Bij een huwelijk dat korter dan vijf jaar heeft geduurd en waaruit geen kinderen zijn geboren eindigt de alimentatieplicht van rechtswege na een termijn die gelijk is aan de duur van het huwelijk.

Naast de verkorting van de alimentatieduur bestaat de mogelijkheid tot nihilstelling van de alimentatie op termijn op grond van een toekomstige omstandigheid. In dat geval wordt de alimentatiegerechtigde geacht na het verstrijken van een bepaalde periode te kunnen voorzien in zijn of haar eigen behoefte.

Bestudering van de uitspraken van de afgelopen vijf jaar leert dat verzoeken tot verkorting van de alimentatieduur of nihilstelling op termijn door de Rechtbanken en Gerechtshoven slechts zeer beperkt worden toegewezen. Wel lijkt steeds vaker te worden aangenomen dat de huwelijksgelateerde behoefte afneemt door tijdsverloop na echtscheiding. Het plafond van de betalingsverplichting daalt daardoor en daarmee ook de hoogte van de betalingsverplichting. In dat kader wijs ik op een arrest van het Gerechtshof Den Haag van 30 september 2015 (ECLI:NL:GHDHA: 2015:2744). Uit dit arrest blijkt dat van de alimentatiegerechtigde verwacht mag worden dat zij - naarmate de jaren na de echtscheiding verstrijken - zich inspant om te voorzien in haar eigen levensonderhoud. Anticiperend op de toenemende verdien capaciteit die van de vrouw had mogen worden verwacht alsmede op het afnemen van de lotsverbondenheid tussen partijen naarmate zij langer uit elkaar zijn, stelt het Gerechtshof de behoefte van de vrouw na het verstrijken van de twaalfjaarstermijn gelijk aan het minimumloon. Ondanks dat de vrouw in kwestie op het moment van de uitspraak geen eigen inkomen heeft bouwt het Gerechtshof de huwelijksgelateerde behoefte van de vrouw (bepaald op € 6.453,00 bruto per maand) jaarlijks lineair af tot het minimum loon (€ 1.507,80 bruto per maand). Nu de behoefte gelijk wordt gesteld aan de verdien capaciteit van de vrouw vervalt de alimentatieverplichting.

Ook onder de huidige wetgeving zijn dus mogelijkheden om de alimentatietermijn te verkorten, op termijn op nihil gesteld te krijgen of om lineair af te laten afnemen. Op de betalende partij rust een verzwaarde stelplicht. U dient uw advocaat dus ook volledig te informeren over alle relevante feiten en omstandigheden. Met uw informatie kan de advocaat het verzoek onderbouwen. Het vertalen van door u aangedragen feiten en omstandigheden is onze kwaliteit.

Volledigheidshalve wijs ik nog op de mogelijkheid tot het wijzigen of intrekken van een alimentatieverplichting op grond van een wijziging van omstandigheden op grond van artikel 1:401 BW en het eindigen van de alimentatieverplichting wegens wangedrag aan de zijde van de ontvanger en wanneer de ontvanger opnieuw in het huwelijk treedt, een geregistreerd partnerschap aangaat dan wel is gaan samenwonen met een ander als waren zij gehuwd of als hadden zij hun partnerschap laten registreren (artikel 1:160 BW).

Uiteraard staat iedere zaak op zichzelf en is de uitkomst van een zaak afhankelijk van de omstandigheden van het geval.

Hebt u naar aanleiding van dit artikel vragen of opmerkingen dan kunt u contact met mij opnemen via 0182-303111 of via aschellekens@vandelftadvocaten.nl

Mr Anke Schellekens